חנכו עד עתה: **יג** בנה בית ונתן בו חפציו ונעל עליהם. אם היה צריך לבטל על שמירתן הרי זה כמי שחנכו והתחיל לישב בו. ואם אינן צריכין לישב ולשומרן הרי זה כמי שלא חנכו: **יד** וכל הבונה בית או נוטע כרם בחוצה לארץ. אינו חוזר עליהן: **טו** מי האיש הירא ורך הלבב [ג] כמשמעו. שאין בלבו כח לעמוד בקשרי המלחמה. ומאחר שיכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל יחוד השם הוא עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד ולא יחשוב· לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה. וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בלא תעשה. שנאמר אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם. ולא עוד אלא שכל דמי ישראל תלויין בצוארו. ואם לא נצח ולא עשה מלחמה בכל לבו ובכל נפשו. הרי זה כמי ששפך דמי הכל. שנאמר ולא ימס את לבב אחיו כלבבו. והרי מפורש בקבלה ארור עושה מלאכת ה' רמיה וארור מונע חרבו מדם. וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד. מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעהו רעה. ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא. שנאמר כי עשה יעשה ה' לאדוני בית נאמן כי מלחמות ה' אדוני נלחם ורעה לא תמצא בך וגו' והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך:

פרק שמיני

א חלוצי צבא כשיכנסו בגבול העכו"ם ויכבשום וישבו מהן. מותר להן לאכול נבלות וטרפות ובשר חזיר וכיוצא בו. אם ירעב ולא מצא מה יאכל אלא מאכלות אלו האסורים. וכן שותה יין נסך. מפי השמועה למדו ובתים מלאים כל טוב ערפי חזירים וכיוצא בהן: **ב** וכן בועל אשה בגיותה אם [א] תקפו יצרו. אבל לא יבעלנה

הרדב"ז (מכ"י)

גרושתו אינו חוזר וכ"ש מי שנפל ביתו ובנאו. וגרסינן הו תנים בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות פטור מן המעקה ומן המזוזה ומן העירוב ואינו טובל למעשרות ואין נותנין ארבע אמות לפני פתחו ואין עושין אותו עיבור לעיר והנודר מן הבית מותר לשבת בו ואינו נמות ביובל ואינו מיטמא בנגעים ואין הבעלים חוזרין לו במלחמה. ורבינו כתב כל אחד במקומו:

טז מי האיש הירא וכו'. שם במשנה ויספו השוטרים וגו' אמר ר"ע הירא ורך הלבב כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה ר"י הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבידו ובגמרא מפרש מאי בינייהו: וכל המתחיל לחשוב וכו'. וא"ת למה לא יעבור בשלשה לאוין. וי"ל דהכל בכלל אל ירך לבבכם והכי משמע דתנן אל ירך לבבכם מפני צהלת סוסים וצחצוח הרבות אל תיראו מפני הגפת תריסין ושפעת הקלגסין אל תחפזו מקול קרנות אל תערצו מפני צווחות כי ה' אלהיכם ההולך עמכם וכו'. משמע שהכל הוא טעם לבלתי ירך לבבו וא"כ אין כאן אלא לאו אחד: ולא עוד וכו' עד סוף. קראו במדרש וקראו מדברי רבינו מן הכתובים:

פ"ח א חלוצי צבא וכו'. איכא למידק בדברי רבינו דמשמע דאיירי במלחמת הרשות שאינה משבעה עממים וקרא דמייתי ראיה מיניה איירי בשבעה עממין ותו דאם אין להם מה שיאכלו מאי איריא חלוצי צבא כולי עלמא נמי מותר, ותו דקרא בתים מלאים כל טוב אפילו בזמן שהם במחנה משמע כדאיתא פ"ק דחולין דבעי ר' ירמיה איברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהם לארץ מהו סימת אילימא בשבע שכבשו השתא דבר טמא הותר להם דא"ר ירמיה בר אבא אמר רב כותלי דחזירי בשר נחירה מבעיא וכתיב ואכלת ושבעת משמע שהכל היה מותר להם בכל זמן והיינו דלא חששו לגיעולי נכרים ולא הצריכו הגעלה לכליהם כאשר הצריכו לכלי מדין לפי שלא היו משבעה עממים. ונראה לי ליישב דברי רבינו דלעולם במלחמת שאר העמים איירי ולא איירי שהם מסוכנים אבל הרעב אלא שאינם צריכין לטרוח לבקש מאכל היתר כיון שנכנסו לגבול העמים אם ילכו לבקש מאכל היתר יקומו עליהם העמים ודמיא להא דאמרינן צרין על עיירות של העמים ואפי' בשבת אבל קודם שיכנסו לגבול הרי הם כשאר כל אדם ומייתי ראיה מדהתירה תורה בשבעה עממים כל מאכל אסור אפילו בלא צורך במלחמות שאר העמים נחתינן להו דמא תרי דרגי שלא יותר להם אלא ע"י צורך שאין להם מה לאכול ובגבול העכו"ם:

ב וכן בועל אשה וכו'. פ"ק דקדושין פלוגתא דרב ושמואל ופסק כרב דאמר לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר הילכך אפילו כהן מותר בביאה ראשונה ומכאן ואילך אסורה משום שהיא גיורת אבל לישראל מותרת אחר המעשים הנזכרים בכתוב: **אבל לא** יבעלנה וכו'. והבאתה מלמד שלא ילחנה במלחמה:

ואסור

כסף משנה

טו מי האיש וכו'. משנה שם ר"ע אומר הירא ורך הלבב כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה ר"י הגלילי אומר הירא ורך הלבב זה שמתירא מן העבירות שבידו וכו' ר' יוסי אומר אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכו' זהו הירא ורך הלבב ואמרו בגמרא דאיכא בין ר' יוסי לר"י הגלילי עבירה דרבנן דלר"י הגלילי הוזר עליה ולר"י אינו הוזר ומ"מ לדברי שניהם עבירה דאורייתא חוזר עליה ופסק רבינו כר"ע ואמרינן נמי בגמרא דמודה ליה ר"י הגלילי בההיא משום דכתיב ולא ימס את לבב אחיו כלבבו אלא דס"ל דאיש הירא היינו ירא מעבירות שבידו:

פ"ח א חלוצי צבא וכו'. בפ"ק דחולין (דף י"ז) ובתים מלאים כל טוב א"ר ירמיה בר אבא אמר רב כתלי דחזירי וגירסת רבינו נראה שהיא קדלי דחזירי והם ערפי החזירים כלומר וסיפיה דקרא ואכלת ושבעת. וסובר רבינו היינו דוקא היכא דלא שכיח ליה היתרא באותה שעה אבל אי שכיח קמיה היתרא לית ליה למישבק היתרא ולמיכל איסורא ולכן כתב אם ירעב ולא ימצא מה יאכל. ואין כוונתו במי שהוא מסוכן מחמת רעבון דהא פשיטא ואפילו אינו מחלוצי צבא נמי אלא כשתאב לאכול ולא שכיח ליה היתרא וכמו שכתבתי וסובר ג"כ שקדלי דחזירי לאו דוקא אלא ה"ה לכל איסור מאכלות:

ב וכן בועל אשה בגיותה אם תקפו יצרו וכו'. כתבו התוספות בקידושין (דף כ"ב) ד"ה שלא ילחנה דפלוגתא דרב ושמואל היא בירושלמי דלרב מותרת בביאה ראשונה מיד ואסורה בביאה שניה עד אחר כל המעשים ולשמואל אפילו בביאה ראשונה אסורה עד לאחר כל המעשים ופסק רבינו כרב דהלכתא כוותיה באיסורי לגבי שמואל אבל כתב סמ"ג דבירושלמי דשבת איפליגו רב ור' יוחנן דלרב יפת תאר מותרת בביאה ראשונה מיד ובביאה שנייה עד אחר כל המעשים ולר"י אפילו ביאה ראשונה אסורה עד לאחר כל המעשים וכיון שכן ה"ל לרבינו לפסוק כר"י דקי"ל כוותיה לגבי רב. וי"ל דפסק רבינו דביאה ראשונה מותרת משום דגמ' דידן סבר הכי דאמרינן בפ"ב דסנהדרין תמר בת יפת תאר היתה שנאמר ועתה דבר אל המלך כי לא ימנעני ממך ואי ס"ד בת נשואין הואי אחתיה מי הות שריא ליה אלא ש"מ בת יפת תואר היתה ואי ס"ל לגמרא דיפת תואר אסורה עד לאחר כל המעשים היאך היתה תמר מותרת לאמנון והרי אחותו מאביו היתה שהרי אחר כל המעשים הויא גיורת וליקוחין יש לו בה אלא ודאי ס"ל לגמרא דביאה ראשונה מותרת מיד ודוד בא על מעכה קודם עשיית המעשים ונתעברה מיד מתמר ולכך לא היתה חשובה בת דוד והיתה מותרת לאמנון דבנך הבא מן העכו"ם אינו קרוי בנך וכיון דסתם גמרא דידן סבר הכי כוותיה פסקינן: ומ"ש אם תקפו יצרו. הכי תניא בפ"ק דקידושין (דף כ"א:) לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע:

ומ"ש

לחם משנה

י"ב חדש שכבר עבר השנה מ"מ כיון שהשכר לא קבל אלא לאחר י"ב חדש לא חשבינן ההניכה אלא מעת קבלת השכר ולא מעת השכירות:

יג בנה בית ונתן בו חפציו כו'. גם זה בירושלמי שם:

יד וכל הבונה וכו'. גם זה שם יכול הבונה בית בח"ל יהא חוזר ת"ל ולא חנכו את שמצוה לחנכו כו' עוד שם יכול הנוטע כרם בחו"ל יהא חוזר ת"ל ולא חללו את שמצוה לחללו:

טו מי האיש הירא ורך הלבב וכו'. כתב הרב בכ"מ דר"י הגלילי מודה לר"ע דאמר בפרק משוח רך הלבב דהוי כמשמעו וטעמו דבגמרא (דף מ"ד:) אמרו מאן תנא להא דת"ר שמע קול קרנות והרתיע וכו', לימא ר"ע ולא ר' יוסי הגלילי ותירצו בהא אפילו ר' יוסי הגלילי מודה משום דכתיב ולא ימס וכו'. ולכאורה היה נראה מלשון הגמרא דקאמר בהא אפילו ר' יוסי הגלילי מודה דהכוונה לומר בפחד גדול ורתת כי האי ודאי דמודה ר' יוסי הגלילי לר"ע אבל בפחד שאינו גדול כל כך כזה אלא שהוא רך הלב לעולם פליג עליה דלר' עקיבא חוזר ולר"י הגלילי אינו חוזר דאי ר' יוסי הגלילי לא פליג אר"ע כלל אלא מוסיף לא היה לו לומר אלא ר"י הגלילי מודה לרבי עקיבא מאי בהא דקאמר וזהו הפך דברי הרכ"מ. אבל בסמ"ג עשין ק"ן נראה כדברי הרכ"מ שכתב שם ור"י הגלילי מודה לר"ע רק שמוסיף כדמסקינן שם וכו':

פ"ח ב וכן בועל אשה בגיותה וכו'. כתב הרב כ"מ ז"ל דסמ"ג כתב דהך הוי פלוגתא דרב ור' יוחנן וא"כ הוקשה לו למה לא פסק רבינו כר' יוחנן ותירץ משום ההיא דתמר דקשיא ליה לר' יוחנן וכמו שהקשו שם הסמ"ג והתוספות בפ"ב דסנהדרין והוצרכו לידחק לתרץ הקושיא. והרמב"ן בפירוש התורה כתב דראה בירושלמי

במס'

משנה למלך

פ"ח א חלוצי צבא כשיכנסו בגבול העכו"ם וכו' מותר להן לאכול נבלות כו'. כתב מרן בכ"מ וסובר רבינו דוקא היכא דלא שכיח ליה היתרא כו' (א"ה עיין במ"ש הרב המחבר בספר דרכותיו הנקרא פרשת דרכים בדרך הקדש דף כ' ע"ב):

וצריכה

הגהות מיימוניות

[ג] כר"ע שגם ר' יוסי הגלילי דאמר מעבירות שבידו מודה לו לר"ע כדמסיק התם שמע קול קרנות והרתיע או הגפת תריסין והרתיע הכל מודין שחוזר אף שר' יוסי הגלילי מוסיף ובסיפרי תניא ר"י הגלילי אומר הירא בן מ' שנה פירוש תש כח ותרי תנאי אליביה ס"ה:

[א] הנה פסק כרב דאמר הכי בירושלמי ודלא כרבי יוחנן דאמר אף בעילה ראשונה לא הותרה

מגדל עוז

מי האיש הירא וכו' עד מכל דבר למלחמה. פרק משוח מלחמה ובספרי: וכל המתחיל לחשב ולהרהר במלחמה כו' עד סוף הפרק. מקצת אלו הדברים בספרי סוף פרשת שופטים ובפרשת כי תצא ומקצתם במדרשות:

פ"ח חלוצי הצבא כו' עד וכיוצא בהן. פ"ק דקדושין (דף כ"א) ובספרי: וכן בועל אשה בגיותה